

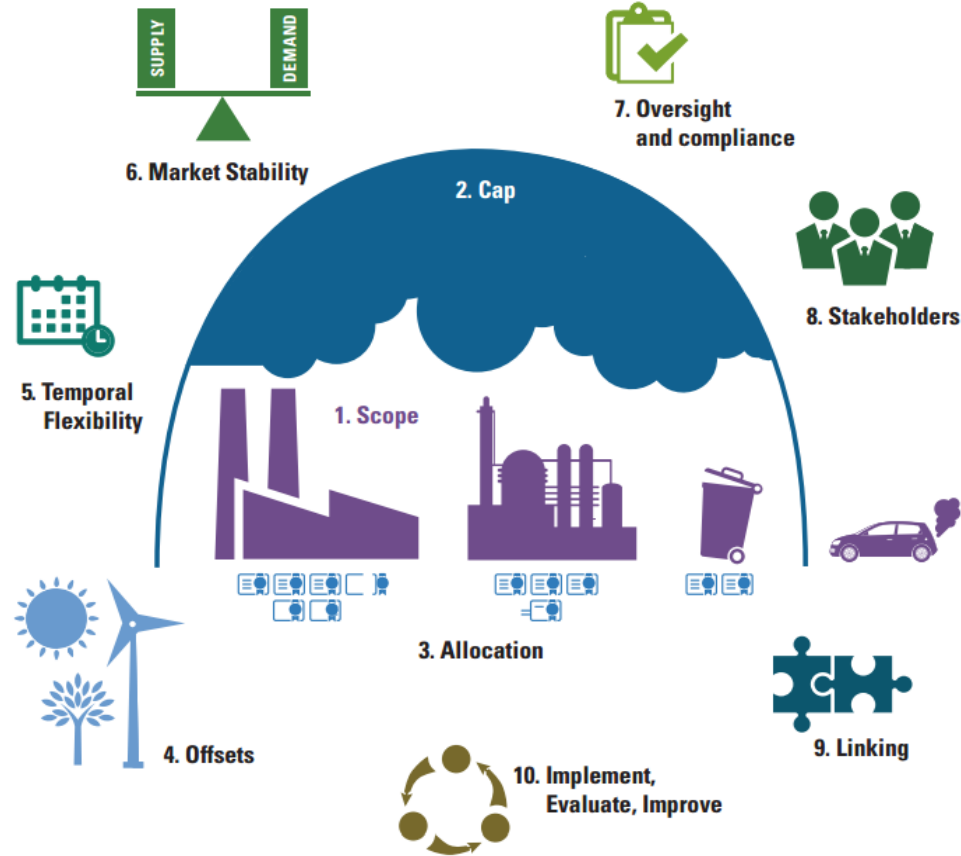
TÜRKİYE'DE BİR EMİSYON TİCARETİ SİSTEMİNİN YOL HARİTASI

Türkiye için Yasal ve Kurumsal Yapı

Ozlem Dogerlioglu
ozlem@dogerlihukuk.com

Eylül 2016

10 ETS Tasarım Aşaması

Kaynak: Partnership for Market Readiness (PMR) and International Carbon Action Partnership (ICAP) 2016. Emissions Trading in Practice: a Handbook on Design and Implementation. World Bank, Washington, DC

Hukuki ve Kurumsal Yapı İhtiyacı

- ETS çok sayıda unsurun düzenlenmesini gerektirmektedir:
 - Tasarım unsurlarını, politika seçeneklerini, sistemle ilgili kararları içeren **Temel Mevzuat/Düzenlemeye** ihtiyaç vardır.
 - ETS, **çevre, ekonomik, sosyal** vs. gibi bir çok sonucun gerçekleşmesine hizmet etmekte olup, önemli bir politika aracıdır. Bu bağlamda, genel olarak ETSler, **mevcut ve kabul edilecek hukuki prensipler ve politikalar** dikkate alınmak suretiyle **geniş bir politika ve kapsamlı mevzuat çerçevesinde** ele alınmaktadır ve sistem birçok aktörün birlikte çalışmasını gerekli kılmaktadır.

Bugünün Programı

Öğleden Önce

- > AB ETS'nin Yasal Yapısı & Uluslararası Örnekler
- > Hukuki Çerçeve: Türkiye'nin Yasal ve Kurumsal Yapısı
- > Grup Çalışması- Boşluk Analizi

Öğleden Sonra

- > Grup Çalışması- Boşluk Analizi (Devam)
- > Türkiye'deki Yasal & Kurumsal Eksikliklerin Belirlenmesi
- > Türkiye'de Muhtemel bir ETS için Yasal ve Kurumsal Tavsiyeler

AB ETS'NİN YASAL YAPISI

ANA MEVZUAT

İKİNCİL MEVZUAT

> BAZI İLGİLİ ETS DIŞI MEVZUATLAR

ANA MEVZUAT

Emisyon Ticareti Yönergesi (2003/87/EC)

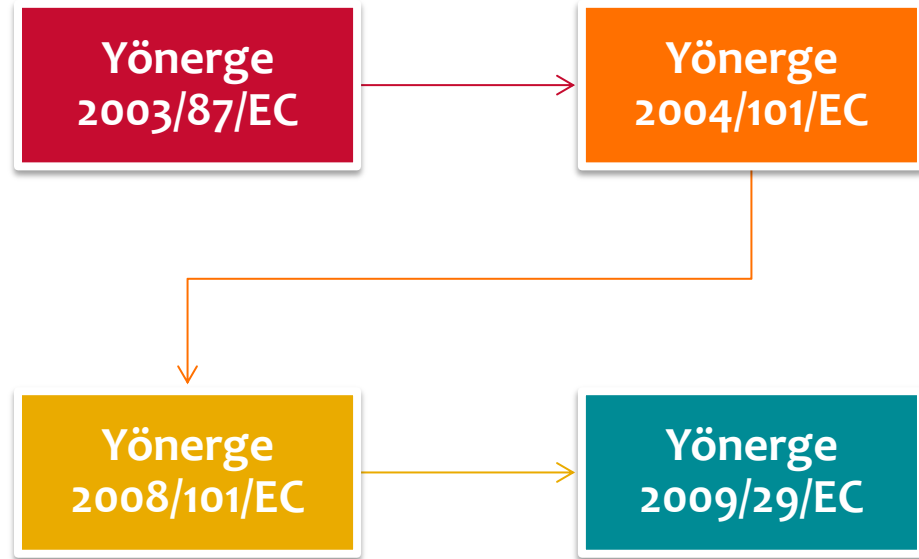
Piyasanın temel ilkeleri, kuralları ve temelini düzenler.

AB ETS Yönergesi- Ana Mevzuat

> Şunları içerir:

- Ana konu, kapsam ve tanımlar
- Sera gazı emisyon izinleri
- Tahsisatların dağıtımı ve çıkartılması
- Tahsisatların devri, iadesi ve iptal
- İzleme, raporlama ve doğrulama
- Cezalar
- Mevzuata uyum
- Kayıt
- Denkleştirmeler, vb.

AB ETS - Mevzuat

İKİNCİL MEVZUATLAR

İzleme ve Raporlama Tüzüğü (MRR)

İzleme prosedürleri ve gereksinimlere dair kuralları detaylandırır

Akreditasyon ve Doğrulama Tüzüğü (AVR)

Emisyon raporlarının denetlenmesi için üçüncü şahıs doğrulama sisteminin kurulması

Kayıt Tüzüğü

Avrupa Birliği kaydının işleyişini detaylandırır

Uyumlaştırılmış Tahsis Kurallarına dair Karar

Tesisler için ücretsiz tahsis kurallarını koyar

Uluslararası Kredilerinin Kullanımı için Nitel Kriterler ve Nicel Sınırlara dair Tüzükler

Denkleştirme kurallarını düzenler

Açık Arttırma Kaydı Tüzüğü

Tahsisat açık arttırmalarının süreci, zamanlaması ve idaresini detaylandırır

BAZI İLGİLİ ETS DIŞI MEVZUATLAR

**Finansal Araçları Piyasaları
Yönergesinde (MiFID) yer alan bazı
hükümler**

Piyasanın işleyişini düzenler

Piyasanın Suistimali Yönergesi (MAD)

Piyasanın işleyişini düzenler

ETS Mevzuatlarının Uygulanması

- > Aşağıdaki hususlar, Üye Devletlerin sorumluluğundadır:
 - AB Yönergelerinin ulusal hukuka uyarlanması,
 - Hukuku uygulamaya geçirmek için bir idari yapının belirlenmesi,
 - MRV sistemlerinin organize edilmesi
 - Mevzuata uyumun sağlanması ve yaptırımların tatbik edilmesi
- > AB ETS Yönergesi Madde 21: «Üye devletler, her yıl Yönergenin uygulamaya geçirilmesinin durumu hakkında Komisyona rapor vermelidir»
- > Üye Devletler arasında değişkenlik gösteren kurumsal yapılar

Yasal ve kurumsal temel düzen ve yapı için Uluslararası Örnekler

	AB ETS		Kaliforniya Emisyon Üst Sınırı ve Ticareti Programı	Kore ETS
	Almanya	Polonya		
Yasal Dayanak (Mevzuat türü) Birincil mevzuat (İkincil mevzuata yetki verilmesi dahil)	"ETS Yönergesi" (2003/87/EC); Çeşitli ikincil mevzuat (MRV; Tahsis, vb.)		"Kaliforniya Küresel Isınma Çözümleri Yasası" (AB 32) (2006) → Eyalet düzeyinde (federal değil) mevzuat	"Düşük Karbonlu ve Yeşil Büyümeye dair Çerçeve Yasası" (2009); "Sera Gazı Emisyon Haklarının Tahsisi ve Ticareti Yasası" (2012)
	Birincil mevzuat (TEHG) ve AB mevzuatını hayata geçirmek için ikincil mevzuatlar	AB mevzuatını hayata geçirmek için birincil mevzuat yasası (ETA) ve ikincil mevzuatlar		
Yetkili Otorite	Üye Devletlerde müdahil olan otorite sayısı değişkenlik gösterir; maks. 15 adet; genelde 4-6		1: Kaliforniya Hava Kaynakları Kurulu (CARB). Kaliforniya Çevre Koruma Kurumunun bir parçası ancak özerk	Çevre Bakanlığı; Sera Gazı Envanteri & Araştırma Merkezi (GIR) (MRV, sera gazı envanteri işlerini yürütür; aynı zamanda beyin havuzunu oluşturur)
	1: Alman Emisyon Ticareti Kurumu (DEHSt); Federal Çevre Kurumunun bir kısmı; izinler ve izleme konularında devlet düzeyinde kurumlardan destek; tahsis için tek sorumluluk; personel: yaklaşık 150; Çevre Bakanlığının gözetimi altında.	Çeşitli: Çevre Bakanlığı; Ulusal Emisyon Yönetimi Merkezi (Ana Yetkili Otorite); İl valileri; bölgesel çevre kuruluşları; Bakanlar Konseyi		

International examples for organizational and institutional issues for selected design elements

	AB ETS		Kaliforniya Emisyon Üst Sınırı ve Ticareti Programı	Kore ETS
	Almanya	Polonya		
MRV (İzleme, Raporlama ve Doğrulama) Prosedürleri	AB İzleme Tüzüğü (doğrudan uygulanabilir)		Özel bir yazılım kullanarak CARB'ye rapor sunar.	GIR'a rapor sunulur.
	DEHSt tarafından kontroller (planlanan ve geriye dönük). Hava kirliliği mevzuatına atıf (tesis sınırları)	Farklı kuruluşlar arasında dağıtılmış		
Pilot Aşaması	İlk dönemde geçişe yönelik hususlar (2005-08): <ul style="list-style-type: none"> - Bazı üye devletlerde kıyaslama bileşenleriyle birlikte tarihsel tahsise dayalı tahsis yapılması (Almanya: yeni tesisler) - Azaltılmış yaptırımlar - Görevlerin ön tayini - İdare işlerini, idari ücretler finanse eder 		Raporlama yükümlülükleri 2008'de başlamıştır. ETS, 2012'de yürürlüğe girmiştir ancak mevzuata uyum yükümlülüğü 2013'te getirilmiştir	2010'dan beri Hedef İzleme Sistemi (TMS). Emisyon raporlaması, azaltma hedeflerinin tutturulması ancak ticaret yok. ETS dışı tüzellikleri de kapsayacak şekilde hala devam etmektedir.
Piyanın stabilizasyonu	AB ETS Yönergesi, Mad. 29a "Aşırı fiyat dalgalanmalarında önlemler" Piyasa Sabitleme Rezervleri üzerine AB Kararı → EUANin hacmini belirli limitlerde dolaşımda tutar Gözetim: AB Komisyonu		Üst sınır ticareti düzenlemeleri, fiyat sınırlamaları rezervleri için fiyat belirler. Açık arttırma CARB tarafından yürütülmektedir.	Tahsisat Kanununda, fiyat kontrolü için farklı kurallar. Tahsisat komitesi, zorunlu olmamakla birlikte önlemler alabilir. ¹

Sonuçlar

- > Yetkili otoriteler ve müdahil olan bürokrasiler söz konusu olduğunda neden bu kadar farklı yaklaşımlarla karşılaşmaktayız?
 - Genel olarak: anayasa, idari ve politik alışkanlıklar
 - Mevcut kuruluşlar ve bunların politik kuvveti.

- > ETS'yi işleten bir tek veya birçok kuruluşun bulunması:
 - Kendi başına iyi veya kötü denemez.
 - İdari düzenlemelerin etkinliği ve kabiliyeti, personel tahsisine, finansmana, koordinasyona ve sunulan hizmetlere bağlıdır.

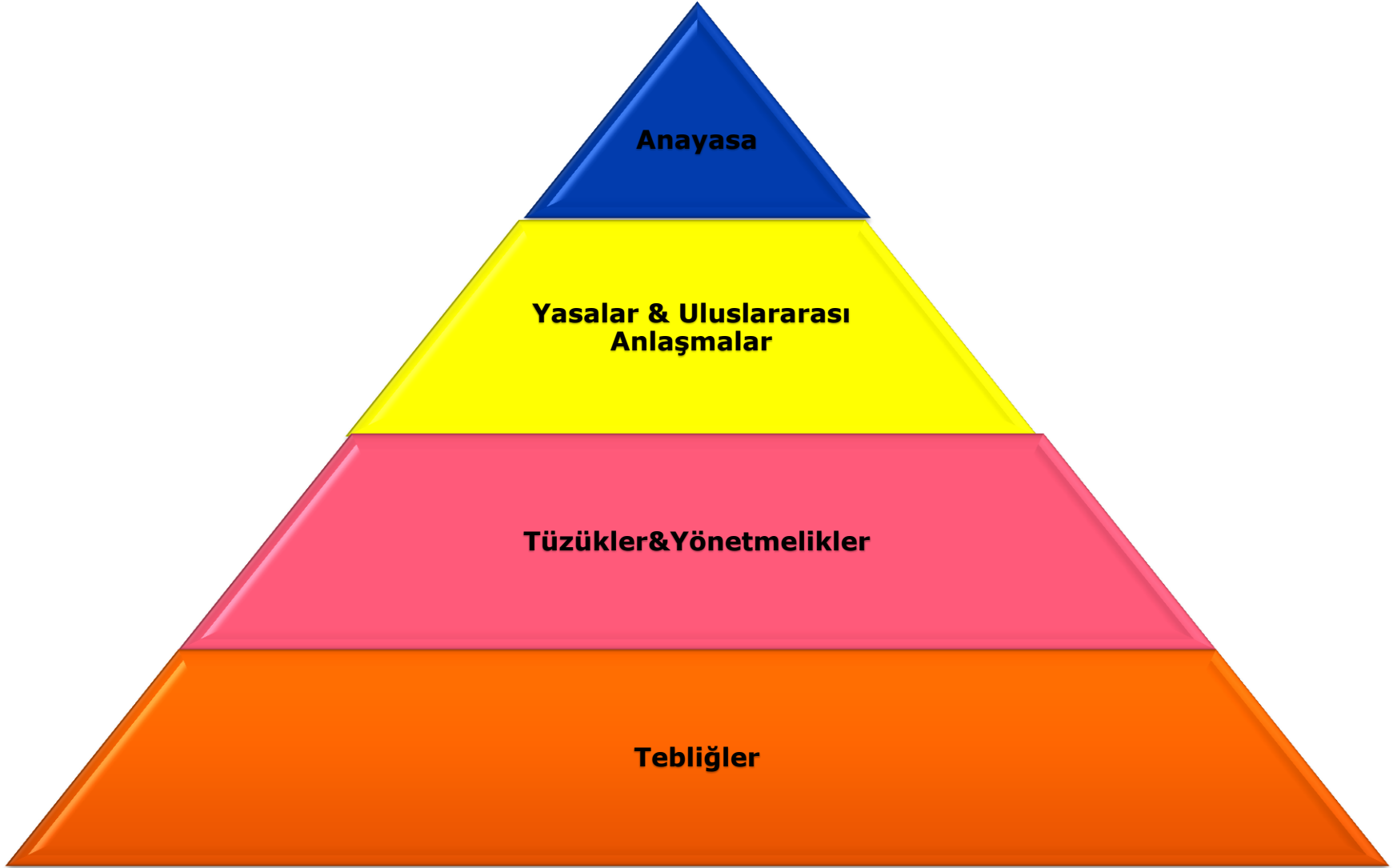
- > Birçok kuruluşun müdahil olmasının getirdiği riskler/ sorunlar:
 - Koordinasyon, zayıf kapasite, bilgi ve sorumluluğun dağınık olması
 - Bu nedenle, bir koordinatör kurumun tanımlanması suretiyle sorumlulukların belirlenmesi ve iyi iletişim + şeffaflık, önem arz etmektedir.

YASAL VE KURUMSAL YAPI

TÜRKİYE

Türkiye’de Muhtemel Emisyon Ticaret Sisteminin Oluşturulmasına yönelik Mevcut Mevzuat Çerçevesi: Yasalar, Yönetmelikler ve Tebliğler

Mevzuat Hiyerarşisi

Türkiye’de Muhtemel Emisyon Ticaret Sisteminin Oluşturulmasına yönelik Mevcut Mevzuat Çerçevesi: Yasalar, Yönetmelikler ve Tebliğler

Ana Mevzuat Yapısı

MEVZUAT TÜRÜ

ANA MEVZUAT

Yasalar/ Kanunlar

Çevre Kanunu, Tarih: 9/8/1983 sayı: 2872

Yönetmelik

Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik, Tarih: 17/5/2014 sayı: 29003

Tebliğler

- Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması Hakkında Tebliğ, Tarih: 22/7/2014 sayı: 29068
- Sera Gazı Emisyon Raporlarının Doğrulanması ve Doğrulayıcı Kuruluşların Yetkilendirilmesi Tebliği, Tarih: 2/4/2015 sayı: 29314
- Gönüllü Karbon Piyasası Proje Kayıt Tebliği

Türkiye’de Muhtemel Emisyon Ticaret Sisteminin Oluşturulmasına yönelik Mevcut Mevzuat Çerçevesi: Yasalar, Yönetmelikler ve Tebliğler

Kurumsal yapı için Mevzuatlar

MEVZUAT TÜRÜ	MEVZUAT ADI	MEVZUATIN AMACI
Yasalar/ Kanunlar	Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Tarih: 29/6/2011 sayı: 644	Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemek
Yönetmelik	İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönerge	İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulunun çalışma usul ve esaslarını düzenlemek
Genelge	2013/11 sayılı Başbakanlık Genelgesi	İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulu ve Hava Emisyonları Koordinasyon Kurulunun birleştirilmesi

> Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Madde 2:

– **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB)**, karbon piyasasında “Koordinatör Kuruluş” olarak bir görev üstlenmiş gibi gözükmektedir

● **Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü** – ÇŞB Hizmet Birimleri

● **İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu (İDHYKK)**

iklim değişikliği ile mücadele ve hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla gerekli tedbirlerin alınması ve bu konuda ülkemizin şartları da dikkate alınarak uygun iç ve dış politikaların belirlenmesi çalışmalarını koordine etmekle görevlidir.

Bazı Diğer İlgili Mevzuatlar

Sermaye Piyasası Kanunu & İlgili Tebliğler

Yenilenebilir Enerji Kanunu

Elektrik Piyasası Kanunu

Enerji Verimliliği Kanunu

Atık Yönetimi Yönetmeliği

Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği

Bazı Diğer İlgili Mevzuatlar

> Sermaye Piyasası Kanunu Madde 3ç

«Borsa: Anonim şirket şeklinde kurulan, **sermaye piyasası araçları, kambiyo ve kıymetli madenler ile kıymetli taşların ve Kurulca uygun görülen diğer sözleşmelerin, belgelerin ve kıymetlerin** serbest rekabet şartları altında kolay ve güvenli bir şekilde alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilan etmek üzere kendisi veya piyasa işleticisi tarafından işletilen ve/veya yönetilen, alım satım emirlerini sonuçlandıracak şekilde bir araya getiren veya bu emirlerin bir araya gelmesini kolaylaştıran, bu Kanuna uygun olarak yetkilendirilen ve düzenli faaliyet gösteren sistemleri ve pazar yerlerini», ifade eder.

> Elektrik Piyasası Kanunu Madde 11 Paragraf (8)

«.....(i) EPIAŞ’ın piyasa işletim lisansı kapsamı dışında yapacağı diğer enerji piyasası faaliyetlerine ve (ii) [EPIAŞ’ın] **emisyon ticaretine** ilişkin hususlar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Sermaye Piyasası Kurulunun görüşü alınarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından belirlenir”

Sonuçlar

- > **Emisyon Ticaret Sistemi**, «çevre politikasının» bir parçası olarak görülmektedir.
- > Mevzuatlarda, karbon piyasasını etkileyecek önemli bir çok hüküm bulunmasına rağmen, **karbon piyasasının tüm unsurlarını/noktalarını ele alan bütüncül bir hukuki metin bulunmamaktadır.**
- > Öte yandan,
 - ETS'nin hukuki çerçevesi oluşturulurken, mevcut ve yeni kabul edilecek hukuki prensipler arasında bağlantının kurulması gereklidir;
 - Aday ülke olarak Türkiye'nin, 2019 tarihine kadar EU ETS'yi kendi hukuki sistemine/iç hukukuna aktarma taahhüdü çerçevesinde, ETS açısından «nerede» olduğunu bilmesi ve «nerede olmak» istediğini tartışması önem taşımakta olup; bu durum
 - Eksiklerin belirlenmesini ve düzenlenmesini gerekli kılmaktadır:
Eksiklik Analizi

HUKUKİ VE KURUMSAL EKSİKLİKLERİN VE İHTİYAÇLARIN TESPİTİ

GRUP ÇALIŞMASI

> Eksiklik Analizi

SİZDEN, ETS Tasarım unsurlarını gözönünde bulundurarak, ilgili olduğunu düşündüğünüz **kurumları ve mevcut mevzuatları** eşleştirmek suretiyle, Türkiye’de oluşturması planlanan ETS için nelere ihtiyacımız olduğunu belirlemenizi istiyoruz.

TÜRKİYE'DEKİ YASAL & KURUMSAL EKSİKLİKLER

Mevzuat Eksiklikleri

Tasarım Parametresi	AB'deki Mevzuat	Mevzuatın görevleri	Türkiye'deki eşdeğer mevzuat veya eksiklik
1-Kapsama karar verilmesi	Emisyon Ticareti Yönergesi (2003/87/EC)	ETS'nin genel bir çerçevesinin çizilmesi ve sistemin kapsamına (scope & coverage) karar verilmesi.	Emisyon ticareti ile ilgili ayrı bir mevzuat bulunmamaktadır. Ancak, AB ETS'nin "kapsam" (scope & coverage) kısmı, Türkiye'de "Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik" altında düzenlenmektedir.

Mevzuat Eksiklikleri

Tasarım parametresi	AB'deki Mevzuat	Mevzuatın görevleri	Türkiye'deki eşdeğer mevzuat veya eksiklik
2-Emisyon üst sınırının belirlenmesi	Emisyon Ticareti Yönergesi (2003/87/EC)	Emisyon üst sınırı, kapsam (scope & coverage) kararı ile paralel olarak belirlenir. AB ETS'nin azami müsaade edilen emisyonlarına ilişkin üst sınırı azaltmaya yönelik yıllık faktör, AB'nin 2020 hedeflerine istinaden Yönergede tanımlanmıştır.	Türkiye'deki ETS için özel bir emisyon üst sınırı ya da hedefi belirlenmemiştir. Fakat Türkiye'nin Ulusal Katkı Niyeti, 2030 yılına kadar Türkiye'nin bütün sera gazı emisyonları için bir emisyon üst sınırı belirlemiştir. Dolayısıyla, kapsama karar verilmesi sonrasında Ulusal Katkı Niyeti hedefleri, Türkiye'deki ETS'nin hedefini ve emisyon üst sınırını belirlemede kullanılabilir. Buna ek olarak Ulusal Katkı Niyetleri, her beş yılda bir yenilenecektir. Böylece, bir sonraki yenileme döneminde Türkiye, iyi bir pilot aşamasın sonrasında, ETS ve hedefini de dikkate alabilir. Kaynak: Paris Antlaşması

Mevzuat Eksiklikleri

Tasarım parametresi	AB'deki Mevzuat	Mevzuatın görevleri	Türkiye'deki eşdeğer mevzuat veya eksiklik
3-Tahsisatların dağıtımı	<ul style="list-style-type: none">- Emisyon Ticareti Yönergesi (2003/87/EC)- Açık Arttırma Yönetmeliği- Uyumlaştırılmış Tahsis Kurallarına dair Karar	Tahsisatların dağıtımı, ETS Yönergesinde tanımlanmıştır. Buna ek olarak, açık arttırma tahsis kuralları gibi özel konulara değinmek üzere ikincil mevzuatlar çıkartılmıştır.	Tahsisatların dağıtımı, Türkiye'nin mevcut mevzuat yapısında tanımlı değildir. Komple bir ETS'yi yerleştirmek için, tahsisatlar ve açık arttırmaya dair kuralların hazırlanması gerekmektedir.

Mevzuat Eksiklikleri

Tasarım parametresi	AB'deki Mevzuat	Mevzuatın görevleri	Türkiye'deki eşdeğer mevzuat veya eksiklik
4-Denkleştirmeler	<ul style="list-style-type: none">- Emisyon Ticareti Yönergesi (2003/87/EC)- Uluslararası Kredilerin Kullanımı için Nitel Kriterler ve Nicel Sınırlara dair Yönetmelik	CER, ERU ve uluslararası kredilerin kullanımına ilişkin kurallar Yönergede tanımlanmıştır. Nitel ve nicel sınırlar gibi özel konular ise, yönetmelikte yer almaktadır.	"Gönüllü Karbon Piyasası Proje Kayıt Tebliği", kısmen AB yönetmeliklerini kapsamaktadır. Ancak ETS kuralları ile bir bağlantı oluşturulmamıştır. Geliştirilmesi gerekmektedir.

Mevzuat Eksiklikleri

Tasarım parametresi	AB'deki Mevzuat	Mevzuatın görevleri	Türkiye'deki eşdeğer mevzuat veya eksiklik
5-Zamana Bağlı Esnekliğe karar verilmesi	Emisyon Ticareti Yönerge (2003/87/EC)	Bankalama, ödünç alma konuları, AB ETS Yönergesinde tanımlanmıştır.	Bu tasarım parametrelerinin tanımlanması gerekmektedir.

Mevzuat Eksiklikleri

Tasarım parametresi	AB'deki Mevzuat	Mevzuatın görevleri	Türkiye'deki eşdeğer mevzuat veya eksiklik
6-Fiyat öngörülebilirliği ve maliyet çevrelemesi/ sınırlandırması	Emisyon Ticareti Yönerge (2003/87/EC)	Yeni tesisler ve piyasa istikrar rezervleri, Yönergede tanımlanmıştır.	Bu tasarım parametrelerinin tanımlanması gerekmektedir.

Mevzuat Eksiklikleri

Tasarım Parametresi		AB'deki Mevzuat	Mevzuatın Görevleri	Türkiye'deki eşdeğer mevzuat veya eksiklik
7-Gözetim ve mevzuata uymanın sağlanması	MRV mevzuatına uyma, yaptırımlar ve kayıt	<ul style="list-style-type: none">Emisyon Ticareti Yönergesi (2003/87/EC)İzleme ve Raporlama Yönetmeliği (MRR)Akreditasyon ve Doğrulama Yönetmeliği (AVR)Kayıt Yönetmeliği		<p>MRV (İzleme, Raporlama ve Doğrulama): Türkiye'de MRR ve AVR yönetmeliği bulunmaktadır ve bunlar halihazırda yürürlüğe girmiştir. Dolayısıyla mevzuata uyma ve MRV, Türk mevzuatlarında tanımlıdır. Ancak bu yönetmeliklerde, ETS için mevzuata uyum konularının dahil edilmesi gerekmektedir.</p> <p>Yaptırımlar: Sadece MRV'ye yönelik olarak tanımlanmış bir yaptırım bulunmamaktadır. Ancak, "Çevre Kanunu"nun genel yaptırım/ceza maddesine bir atıf söz konusudur. Fakat, AB ETS Yönergesinin diğer kurallarına dair bir atıf yapılmamıştır. Dolayısıyla ya güncel ulusal mevzuatların geliştirilmesi ya da yeni ayrı bir yasanın kabul edilmesi gerekmektedir.</p> <p>Kayıt: Türkiye'de MRV kaydı bulunmaktadır ancak herhangi bir ETS konusuna yapılan bir atıf yer almamaktadır. Bu nedenle, ETS kaydı tanımı yapılmalıdır.</p>

Mevzuat Eksiklikleri

Tasarım Parametresi	AB'deki Mevzuat	Mevzuatın Görevleri	Türkiye'deki eşdeğer mevzuat veya eksiklik
7-Gözetim ve mevzuata uymanın sağlanması	Piyasa kuralları	Finansal Araçları Piyasaları Yönergesinde (MiFID) yer alan bazı hükümler Piyasanın Kötüye Kullanılması Yönergesi (MAD)	Piyasa gözetim kuralları Sermaye Piyasası Kanunu Sermaye Piyasası Kanunu ve bağlantılı Tebliğler FAKAT, uyumlulaştırma gerekmektedir!

Kurumsal Eksiklikler

Görevler	Sorumlu Kurumlar		
	Almanya	Polonya	Türkiye
Kapsama karar verilmesi	Avrupa Komisyonu	Avrupa Komisyonu	Tayin edilmesi gerekmektedir!
Emisyon üst sınırının belirlenmesi	Avrupa Komisyonu	Avrupa Komisyonu	Tayin edilmesi gerekmektedir!
Tahsisatların Dağıtımı	DEHSt (Alman Emisyon Ticareti Kurumu)	Emisyon Yönetimi Merkezi, Bakanlar Kurulu	Tayin edilmesi gerekmektedir!
Denkleştirmeler	Avrupa Komisyonu	Avrupa Komisyonu	Tayin edilmesi gerekmektedir!

Kurumsal Eksiklikler

Görevler	Sorumlu Kurumlar			
	Almanya	Polonya	Türkiye	
5-Zamana Bağlı Esnekliğe karar verilmesi	Avrupa Komisyonu	Avrupa Komisyonu	Tayin edilmesi gerekmektedir!	
6-Fiyat öngörülebilirliği ve maliyet ele alınması	Avrupa Komisyonu	Avrupa Komisyonu	Tayin edilmesi gerekmektedir!	
7-Gözetim Mevzuata sağlanması	MRV mevzuatına uyum, yaptırımlar, kayıt and azaltım izinleri	DEHSt, Yerel İdareler	Vali, İl Çevre Koruma Müfettişi, Emisyon Yönetimi Merkezi	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
	Piyasa Kuralları	Avrupa Komisyonu	Avrupa Komisyonu	Tayin edilmesi gerekmektedir!

- > Dağınık Yapı
 - Geniş Kapsamlı ana mevzuat bulunmamaktadır
 - Birçok tasarım parametresi/unsuru düzenlenmemiştir
 - Doğru mevzuatın bulunması ve bu mevzuatlar arasında bağlantının sağlanması zordur
 - Düzenlenmesi gereken bir çok eksiklik bulunmaktadır

- Bu Dağınık Yapıda Oyuncular ve görevleri tanımlanmamıştır.

TÜRKİYE'DE MUHTEMEL BİR ETS İÇİN YASAL VE KURUMSAL TAVSİYELER

Belirlenen yasal ve kurumsal eksiklikler nasıl giderilecek?

- Mevcut kurumlar/ mevcut mevzuatla mı? (EPIAŞ,, Sermaye Piyasası Kurulu, Çevre Bakanlığı, gibi)
- Yeni kurumsal yapılandırma/ yeni mevzuatla mı?

Belirlenen yasal ve kurumsal eksiklikler nasıl giderilecek?

A- Mevcut Kurumlarla mı?

EVET. “Karbon piyasası için kurumsal yasal yapı” ile ilgili yasal dayanak, halihazırda mevcut mevzuatlarda yer almaktadır, ve bu yapıda, **yetkili kuruluş Çevre ve Şehircilik Bakanlığdır;**

- ETS'nin çevre politikasının bir parçası olarak kabul edilmesi
- **Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2nci Maddesi:**
 - Bakanlığın temel görevleri: çevre ve şehirleşmeye dair mevzuatların çıkartılması ve bunların uygulanmasının denetlenmesi, kirliliğin önlenmesi için politikalar hazırlanması ve çevre korunumu için standartların belirlenmesi, alıcı ortama atık bırakmak suretiyle kirlilik yaratabilecek tesislerin denetimi ve etki değerlendirmesinin yapılması, küresel iklim değişikliği hakkında politikalar hazırlanması, şehircilik politikalarının hazırlanması ve bunların uygulanmasının denetlenmesi.
- **İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönergenin 5nci Maddesi**

Belirlenen yasal ve kurumsal eksiklikler nasıl giderilecek?

A- Mevcut Kurumlarla mı? (Devam)

- **Enerji Verimliliği Strateji Raporu**
 - Karbon Ticareti ve Karbon Borsası ile ilgili yasal altyapıda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı **sorumlu kurum** olarak kabul edilmektedir
- **İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Stratejisi ve Eylem Planı (2009)**
 - **İşbirliği yapılacak kurumlar/ ilgili kuruluşlar** arasında Çevre Bakanlığı yer almaktadır.

Belirlenen yasal ve kurumsal eksiklikler nasıl giderilecek?

A- Mevcut Kurumlarla mı? (Devam)

- Strateji Raporu ve Eylem Raporunda ETS için sorumlu kuruma dair farklılığın **ardında yatan sebep**: karbon piyasasının iki aşamalı bir yapısıdır:
 - Genel olarak “sorumlu kurum veya kuruluştan taraflara tahsisatların dağıtımı, emisyon üst sınırının belirlenmesi, mevzuata uyum süreci”ni ele alan Piyasa ile
 - Tahsisatların alımı ve satışını ve tahsisatların gelecekteki satışı için çeşitli sözleşmeleri ele alan Finans Piyasası **BİRBİRİNDEN FARKLIDIR.**
 - Ve bu Farklı Piyasalar **farklı aktörleri** gerektirir.

Belirlenen yasal ve kurumsal eksiklikler nasıl giderilecek?

> Özetle;

- > **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı**, emisyon üst sınırının belirlenmesi, mevzuata uyum gibi konuları ele alan **birinci piyasa için** yetkili otoritedir.
- > Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 8nci Maddesine dayalı olarak birincil piyasa için Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkinliğinin kabul edilmesi halinde, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğünün doğrudan kendisi ve/veya Yönergenin 5nci Maddesine dayalı olarak **“İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu”**, atanmış kuruluş olarak seçilebilir.
 - Kurulun Başkanı Çevre ve Şehircilik Bakanıdır
 - Kurulda farklı çıkarların temsil kabiliyeti mevcuttur. 17 Üye
 - Kurul yılda en az bir kez, **üye tam sayısının salt çoğunluğu** ile toplanır. Kararlar **toplantıya katılanların oy çokluğu** ile alınır.

Belirlenen yasal ve kurumsal eksiklikler nasıl giderilecek?

- **Finans piyasası için mevcut kurumlarla mı?**

EVET.

- Sermaye piyasası araçlarının kaydileştirilmesi, ticaret ve takas, piyasanın önemli bir kısmını oluşturmaktadır.
- **"Sermaye Piyasası Kanunu"**, "karbon tahsisatlarının nesneleştirilmesi" ile ilgili önemli bir mevzuat aracıdır.
 - Mevzuat metninde "karbon piyasası, karbon emisyonu, sera gazı emisyonları, ticaret mekanizması" konularına doğrudan bir atıf bulunmamaktadır ANCAK
 - Madde 3ç altında verilmiş olan "borsa" tanımı, "sermaye piyasası araçları, kıymetli madenler ile kıymetli taşların ve *Sermaye Piyasası Kurulunca uygun görülen diğer sözleşmelerin, belgelerin ve kıymetler*"in Borsa İstanbul A.Ş. Altında kurulmuş olan borsalarda ticaretinin yapılması, gelecekteki muhtemel emisyon tahsisatı takas yapısı sistemi için bir başlangıç noktası olarak kabul edilebilir.

Belirlenen yasal ve kurumsal eksiklikler nasıl giderilecek?

Finans piyasası için mevcut kurumlarla mı? (Devamı)

– Tahsisatların yasal niteliği?

- Tartışmalıdır.
- Sermaye Piyasası Kanununun 13nci Maddesi ---- "Sermaye piyasası araçlarının kaydileştirilmesi"

«...Sermaye piyasası araçlarının senede bağlanmaksızın elektronik ortamda kayden ihracı esastır. Kurul, kayden ihraç edilecek sermaye piyasası araçlarını ve kayden izlenecek hakları belirler; türleri ve ihraççıları itibarıyla kaydileştirmesine, kayıtların tutulmasına ve üyelik şartlarını kaybeden ihraççıların paylarının kayden izlenmesinin sona erdirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenler. (2) Kaydi sermaye piyasası araçları, nama veya hamiline yazılı olmalarına bakılmaksızın isme açılmış hesaplarda izlenir. Kurul, sermaye piyasası aracının türüne ve ihraççısının veya MKK üyesinin niteliğine göre sermaye piyasası araçlarının hak sahibi ismine hesap açılmaksızın hesapların toplu olarak tutulmasına karar verebilir. (3) Kaydi sermaye piyasası araçlarına ilişkin haklar, MKK tarafından izlenir. Kayıtlar, MKK tarafından oluşturulan elektronik ortamda, bu kuruluşun üyelerince tutulur" ifadesi, kaydileştirme için önemli bir araçtır.

- **AB'de, emtia mı finansal araç mı tartışması!**

Belirlenen yasal ve kurumsal eksiklikler nasıl giderilecek?

Finans piyasası için Mevcut kurumlar/ mevcut mevzuatla mı? (Devamı..)

- Emisyon tahsisat takası/ borsası
 - **EPDK&EPIAŞ**
 - 6446 sayılı **Elektrik Piyasası Kanunu**
 - 11nci Madde (8)nci paragrafta Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi ("**EPIAŞ**"), Enerji ticareti piyasalarının yönetiminden sorumlu kuruluş olarak gösterilmektedir.

Belirlenen yasal ve kurumsal eksiklikler nasıl giderilecek? Tahsisatların yasal niteliği ne olacak?

Finans piyasası için mevcut kurumlarla/ mevcut mevzuatla mı?

Özetle;

Tahsisatların hukuken «**finans aracı**» olarak kabul edilmesi durumunda, :

- Kaydileştirme için **Sermaye Piyasası Kurulu**,
- Tahsisatların ticareti için **EPIAŞ**,
- Saklama ve devir için, Türk sermaye piyasalarında, üyelerine, takas, merkezi karşı taraf ve bankacılık hizmetleri sunan, **Takasbank**
- **Finansal karbon piyasası için ilgili kurumlar olarak kabul edilebilir.**

Belirlenen yasal ve kurumsal eksiklikler nasıl giderilecek?

B- Yeni mevzuatla mı? Neden?

- > Türkiye, muhtemel olarak kurulacak ETS için düzenleme araçlarına sahiptir ANCAK:
- > Mevcut mevzuatlar, dağınık bir yapıya sahiptir.
 - Tasarım Parametrelerinin ve eksikliklerin düzenlenmesi gereklidir.
 - Mevcutta, sözleşme hukuku, finans hukuku, muhasebe standartları gibi sistemin farklı yönlerini ele alan çok sayıda mevzuat vardır.
 - Doğru mevzuatı bulup, bu mevzuatlar arasında ilişkilendirme yapması oldukça zordur
- > Bu dağınık yapıda,
 - Yapının yapısal blokları belirlenmemiştir.
 - Aktörler ve görevleri, iyi şekilde tanımlanmamıştır.
 - Aktörlerin sistemdeki yeri net değildir.
 - Aktörlerin yetkileri ve görevleri yerine getirememe durumları net bir şekilde düzenlenmemiştir.

Belirlenen yasal ve kurumsal eksiklikler nasıl giderilecek?

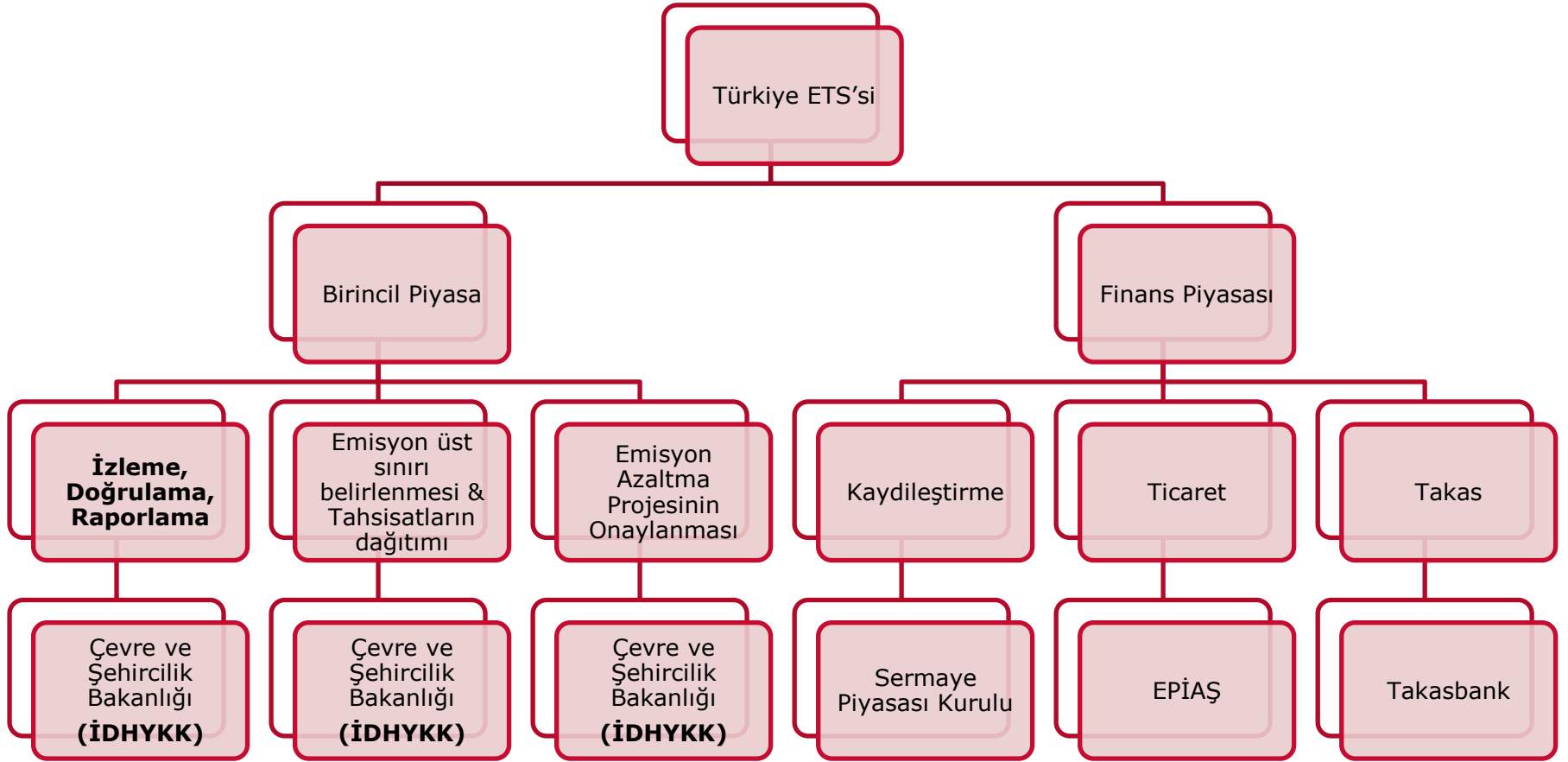
B- Yeni mevzuatla mı? (Devamı)

- Yeni bir mevzuat (Kanun), yeni inşa edilen ETS yapısı için tüm eksiklikleri kapatabilecek **alternatif bir yol olabilir** ANCAK
- Yeni bir mevzuatın (Kanun) kabul edilmesi, **uzun bir yasal süreci içerir, siyasi destek** ve istek **gerektirir**

Aşamalar

- Yapıya Karar Verilmesi
- Aktörler ve sorumlulukların belirlenmesi
- Bu yetkilerin ve sorumlulukların nasıl düzenlemeye tabi tutulacağı.
 - Ayrı bir mevzuatla ya da mevcut mevzuat altında

ETS yapısı için seçenek

Özet veya Önerilerimiz

- > Emisyon üst sınırının belirlenmesi, tahsis ve mevzuata uyum sürecine vs. ye odaklanmış yeni kapsamlı bir birinci mevzuatın oluşturulması
- > Yeni birincil mevzuat için inisiyatifi üstlenecek kurumun, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu (İDHYKK) olması tavsiye edilmektedir.
- > Yeni birincil mevzuat, ETS'nin finansal piyasaya ilişkin noktalarına odaklanan mevcut mevzuatlarda yapılacak değişikliklerle desteklenmeli. Mevzuatlararası uyum sağlanmalı.
- > Sürece, Pilot ETS başlanması ve bu dönemde Yeni Birincil mevzuat kabul etmeksizin, Çevre Kanununa dayalı olarak yeni ikincil mevzuatların kabulü devam edilmesi mümkün olabilir. Bu durumda bile, diğer Bakanlıkların yetkisi dahilindeki, mevcut ilgili mevzuatlarda değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

Teşekkür Ederiz!

**1476 Sok. No: 2 K:8 D:13 Aksoy Plaza 35220
Alsancak-İzmir**

T :+90 232 4830917 / +90 232 4895118 F: +90 232 4895219

E-posta : dogerli@dogerlihukuk.com Web : www.dogerlihukuk.com

[facebook.com/ Dogerlioglu](https://facebook.com/Dogerlioglu)

[facebook.com/ Enerji Kürsüsü](https://facebook.com/EnerjiKursusu)

twitter.com/enerjikususu

twitter.com/Dogerloglu